

vliegenraam

Zeven weken lang hebben we het gedaan, of was het negen ? In de handen geklapt, elke avond om acht uur. Geen dag, geen applaus heb ik gemist. Negen weken lang. Of was het zeven ?

Op een donderdagavond in maart was het of ik paarden hoorde in de straat, hun ijzers op de kasseien. Opende het venster, en was verrast. Toen begreep ik niet waarom de mensen applaudisseerden, aarzelde even, en deed toch mee — de kans leek me klein dat het om kwade motieven zou zijn. 's Anderendaags hoorde ik de radio, en las de krant : het was voor de zorg. Die dag was de afspraak 's middags klokslag twaalf, maar de meer dan zestig dagen nadien heb ik getrouw elke avond om acht uur aan het venster gestaan. Mijn dagindeling ervoor aangepast. Vaak stond ik al klaar eer de klokken luidden — want de Heilige Drievuldigheid, en haar klokken, hielpen ons elke avond door de korte aarzeling heen.

Applaudisseren doe je met je overburen, en daarvoor is deze straat goed gemaakt. De burenen naast of onder je — of boven — zie je met moeite, en slechts een enkeling staat op straat. Heel schuins over, op een eerste verdieping, was er een vrouw die zowaar ons applaus dirigeerde. Als je háár zag, midden haar erker, vooruit in de straat, bleef je niet stil, klapte enthousiaster dan je al was, en stopte niet eer zij haar vensters weer sloot. Tot er bladeren aan de bomen groeiden, en ze uit mijn gezichtsveld verdween.

Een jong koppel rechtover, een blanke, blonde vrouw en een zwarte, zwarte man, waren ook vaak van de partij. Vooral hij — *misschien is ze verpleegster, met avonddienst*, heb ik wel eens gedacht. Voor en na elk applaus groetten we elkaar kort, als herkenning. We keken — onze blikken kruisten — en wuifden even naar elkaar. De vrouw groette zoals alleen vrouwen dat doen. Een discrete beweging met de hand, het heeft iets intiems : *dit blijft onder ons, alleen jij hebt dit gezien*. De man groette als een man, ik ook : omstandig, met de arm, iedereen mocht het zien. Soms leek het of hij en ik om ter langst applaudisseerden. Eén keer liet ik hem winnen, maar voor de rest heb ik elke avond het langst in mijn handen geklapt. Om dan theatraal te eindigen — of is het muzikaal, als een symfonie — met enkele tragere, hardere slagen. [Dit vul je zelf muzikaal maar in.]

Schuins over, achter een vliegenraam, applaudisseerden drie kinderen, vooral de jongste van hen, geen vier schat ik hem. Slechts zelden, met een vader of moeder, werd hun vliegenraam open gezet — hun vensterbank is laag en gevaarlijk. Reeds vóór acht uur stond het jongetje ongeduldig aan het raam, en sprong van vreugde bij 't luiden van de klok. Vrolijk groette hij iedereen, eenmaal, tweemaal, meermaals, en klapte energiek in zijn handen. Het was een feest dat te zien. Ik wuifde meermaals naar hem.

Het jongetje, de zwarte man en de blanke vrouw, elke avond waren we vrienden. Zeven weken. Of veeleer negen. Met een straat — en een vliegenraam — tussen ons in.

De corona-maatregelen zijn teruggedraaid. Aan de opsluiting kwam een eind. De druk op de zorgverleners verzwakte — werd minder extreem. Elke avond vroeg ik me af of er nog applaus zou zijn. In Madrid, zeiden de radio en de kranten, hebben ze als apotheose een half uur lang geapplaudiseerd. Zó doe je dat. Maar een slotconcert hebben wij niet gegeven. Op een blauwe avond waren er geen klokken, en ook geen applaus, of amper. Evenmin groeten, van en voor de vrienden aan de overkant.

Andere vrienden, die ik maandenlang gemist had, heb ik weergezien, maar dat plotse scheiden van de applaus-vrienden zat me dwars. Ze waren zo nabij, en zo ver. In tijd en in ruimte. Op een dag stond ik aan het keukenraam en zag de blanke, blonde vrouw en de zwarte, zwarte man in de straat. Ik wilde ze groeten, maar hoe doe je dat? Fluiten? *Hé, blonde vrouw*, of *zwarte man* roepen? Dat zeker niet. Dus opende ik het raam en applaudiseerde, in de hoop dat het een band, een teken van herkenning kon zijn. Verrast keken ze omhoog, niet begrijpend, dachten allicht dat ik niet *met* hen maar *voor* hen wilde applaudiseren. Ik kreeg geen antwoord, alleen misverstand. Ze keerden hun rug, namen hun sleutel, gingen binnen en sloten hun deur. Even later werd het licht aangeknipt. Voor mij geen blik, geen groet, geen *ogen-blik*.

Gisteren merkte ik dat de gordijnen voor hun vensters zijn weggehaald, en het appartement voor nieuwe huurders wordt klaargemaakt. De blonde vrouw en de zwarte man zijn verhuisd. Ik was niet thuis toen ze vertrokken.

En het jongetje? 's Zondags, als de klokken luiden voor de mis, zie ik hem soms achter zijn vliegenraam staan. Vol verwachting kijkt hij naar de straat en de burens, maar er gebeurt niets. Wel heb ik eens mijn venster geopend, naar hem gewuifd, maar niet in mijn handen geklapt, waarop hij hoopte. Hij lijkt beteuterd. Het is niet makkelijk groot te worden, volwassenen te begrijpen, en te beseffen dat mooie dingen voorbij kunnen zijn.

(Jef Van Staeyen, september 2020)